

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

5. évf.
31. SZ. 1926.
VIII. 1

KÖNIG & PAYER OMARE

Tulipántos, öreg láda.

Irta: HAVAS ISTVÁN.

Tulipántos, öreg láda
Réges-rég áll a szobába,
Réges-régen pingálhatták
Sok virágát, tulipántját.

Tulipántos, öreg láda
Öregszel már, mindhiába!
Még azok a szép virágok,
Azok is lekopnak, látod!

Van szobánkban butor elég,
Mind csupa uj, mind csupa szép.
Sokaknak tán becses, drága...
Nekem legszebb ez a láda.

Amelyen én tanulgattam,
Sok szép mesét olvasgattam.
Edes anyám, — Isten áldja, —
Itt tanított imádságra.

(Budapest.)

Isten hozott, Nagyapó!

— Jelenet a gyermekszobából. —

Elek nagyapó székelyudvarhelyi mesedélutánjára

írta: RÉVAY GYORGYNÉ. Zenéjét szerzette RÉVAY GYORGY.

SZEMÉLYEK:

KATÓ, 14—16 éves komoly lány
SANYI,) 6 8 éves fiúk, 16 barátok
ZOLI,)
ÉVA, a ház kislánya, 10—12 éves
JOLÁNKA,)
ERZSI,) 10—12 éves vendéglánykák
POSTAS. Felnőtt férfi.

Tágas, világos butorzatú gyermekszoba. Kató, bal hátsó sarokban hintaszékben ül, elmerülve egy könyvből olvas. Elöl, jobb oldalt a padlón Sanyi és Zoli vasutat állítanak össze. Balra, bababutorok között, apró székeken ülnek Éva, Jolán és Erzsi, babákat öltöztetnek.

JOLÁN (fésülés közben ráncigálja a baba haját): Haszontalan gyermek! Hol futkostál már megint árkon-bokron át, hogy így összevissza van borzolva a hajad!? Most sirhatsz, ugy-e, fáj? Nem tehetek róla, vigyáztál volna jobban magadra.

ÉVA (nagyosan, jóakarattal): Ugyan, édes szomszédasszony lelkem, már engedjen meg, van-e lelke azzal a szegény gyerekkel olyan kegyetlenül bánni?

JOLÁN (felugrik, felkaron ragadja a szerencsétlen babát s úgy vágja csipőre kezét): Kegyetlenül?... Rendnek muszáj lenni. Majd bizony elnézem, hogy gyermekek olyan rendet-

lenül szaladgáljon, mint a magáé. (Erzsi felé fordulva): Ugy-e, lelkem szomszédasszony?

ERZSI: Ángvorn asszony, de paprikás kedvű máma! Még tán hajba is mennek? Édes mézeim, csillapuljanak már. Gyerekdolog az egész. (Mégfogja a két puzdurit és békítgeti).

ÉVA (duzzogva): A nevelés — felfogás dolga! Én szeretem, ha a gyereknek szabadsága van és éli világát.

JOLÁN (nevetve hangosan): Én is, kedves Évám, ha rólam van szó. — hiszen tudod jól — (visszaesve a játékba): de a gyereknél más elveket szeretnék keresztülvetni.

SANYI, ZOLI (Már előbb odafülettek, felállva, gunyosan, zsebredugott kézzel, előrehajtott derékkal nézik a veszekedőket): Tán már hajba is kapott a tisztelt leányszur?

JOLÁN (harciasan): Nekték semmi közöttök velünk. Ti csak bakterkedjétek vasutotokkal. Pockok!

ZOLI (kihívóan előre lép): Pockok? Jolán nagysám, kikérem magamnak. Zoltán ur... igen, Zoltán ur vagyok és nem „pocok”, Zoltán ur, III. oszt. növendék.

JOLÁN: Pacalista.

SANYI: Még mindig jobb, mint elsőosztályos polgárista — két évig!

ÉVA (szigoruan): Sanyi! Illik ez? Vendéggel így bánni!

SANYI: Ő kezdte! Azt mondta: „pacalista”...
ERZSI: Hát ebben meg mi sértő van? Egy név, amelyre úgy dühbejöttök, mint a pulyka. Hisz azt sem tudjátok, mit jelent.

MIND EGYÜTT: Igazán, vajjon mit jelent? (Tanakodva összejönnek a közepén).

KATÓ (a könyvből felnézve): Na, mi az gyerekek? Min tanakodtok?

JOLÁN: Kató! Mit jelent ez a szó: pacalista?

KATÓ (kis szünet után — mialatt gondolkozni látszik): Valami sértő lehet, az bizonyos, mert haragszanak érte a (gunyos kézmozdulattal a fiuk felé) nagy emberek. De bizony lehet, hogy latin szó s így én sem tudom, mit jelent.

ÉVA: Tudjátok, kit kérdezzünk meg? Nagyapót. Én írok a Cimborához s kérek választ a szerkesztőségtől. (Asztalhoz fut, papírt, írószert vesz elő és hangosan szótagolva írni kezd, mialatt a többiek körülveszik): A Cimborá tekintetes szerkesztőségének Kisbacon. (Az ajtón kopogás hallszik, mind odafordulnak).

POSTÁS (kezében egy „Cimborát” tart): Kisasszonyka, megjött a Cimborá!

MIND: (Örömmel odafutnak, minden kéz utána kap): A Cimborá! — A Cimborá! Mi hír van Őcsikétől? Van-e rejtvény? Mit üzen Nagyapó?

ÉVA: Csitt, gyerekek, a lap rám van címezve, én bontom fel. (Letépi a borítékot és lapozgatva benne, nagy örömmel felkiált): Gyerekek! — Gyerekek! Az van itt a szerkesztői üzenetekben, hogy Nagyapó idejön hozzánk, hogy az udvarhelyi gyerekeknek egy mesedélutánt tartson.

MIND (ugrálva, örömmel): Mutasd!
Mikor?

KATÓ (ki már előbb odafigyelt, feláll és csillapítólag mondja): Gyerekek! Csillapodjatok. Értetm örmötöket, de így ez nem méltó fogadnátok méltóan a ti szeretett mesemondó ahhoz, akit annyi szeretettel vártok Inkább Nagyapókat, ha már oly kedves, hogy ide fárad hozzánk.

MIND: Igen, igen! Csináljunk egy kis ünnepélyt a Nagyapó fogadtatására.

KATÓ: A tanácskozás elnökévé megteszem Évát. Foglaljatok körben helyet és mindenki álljon elő indítványával, mivel tudná kimutatni örömét legjobban. (Visszamegy a hintaszékbe és tovább olvas).

ÉVA (mialatt a gyerekek körbeülnek, az asztalon heverő pápaszemét az orrára teszi, ünnepélyesen): Tisztelt társaság! (Zoli és Sanyi vicognak, Éva megrázza a csengőt): Csendet kérek! Az alkalom ünnepélyességét ne zavarja Paca..... (visszaesik gyerekes, rendes hangjába): Igaz, no látjátok, most megkérdezhetjük élőszóval Nagyapótól, mit jelent ez a sértő szó.

JOLÁNKA (komolyan): Elnök, kérem, talán csak nem ez lesz a fogadtatás első pontja? (Mind hangosan nevetnek).

ÉVA (csenget): Mélyen tisztelt gyülekezet! Most kezdem meg a tárgysorozatot.

ERZSI (meghatottan): Beh szépen mondta! (Áhitattal): Tárgysorozatot.

SANYI: Sorozat?! Az katona dolog. Akkor mi leszünk az elsők, Zoli! Mert csak mi vagyunk ketten fiuk!

ÉVA (lekicsinylősen): Gyerekek! Ez azt jelenti, hogy programot állítunk össze. Indítványt kérek.

ZOLI (a kis vonatjához ugorva): Indítvány! (nagyot fütviül): Mehet! (elindítja a vonatot.)

ERZSI: Vond meg tőlük a szót, hisz egészen éretlenek.

ÉVA (csenget): Megvonom a szót, ha még egyszer megmukkantok. (Zoli és Sanyi összebujva, csendesesen lesznek). Azt hiszem, legjobb lenne egy friss, karénnel kezdeni. Hiszen itt mi hatan vagyunk, ha Katót is bele vesszük. Például jó volna, ha azt, amit a multkor az igazgató ur nevenapján énekeltünk, elénekelnők.

ERZSI: Nem jó! Én nem tudok énekelni. Inkább egy tánc. Várjatok, rögtön itt vagyok és eltáncolom kis szólómat (kifut és a színpalák mögött kötényét, mely a székely diszruháját eltakarja, leveszi).

ÉVA: De ahhoz zene is kell. Meni, Sanvika, kérd meg Gyuri bácsit a másik szobában, hogy zongorázzon és hagyó nyitva az ajtót (Sanyi el).

JOLÁN: És én mit csinálhatnék? Verset nem tudok! Beh kár, hogy mindig olyan lusta voltam! (pityeredetten): Most aztán én kimaradok.

KATÓ (átszól): Dehogy, kis Joli. Neked is jut hozzád való szerep. Te kiszaladsz a virágos kertbe és kötsz egy olyan szép bokrétát amelyet csak te tudsz, s azt te adod majd át Nagyapónak. (A színpalák mögött a zongora akkordjai felesendülnek, Erzsí táncolva belép és eltáncolja táncát. A nézők mind megtapsolják).

ÉVA: Ez már igazán szép lesz. S most jöjjön egy szavamat, Zoli, te nem tudnál egy szép verset?

ZOLI (zavartan, huzódózva): A kis ravasz kutyáról?

MIND: Ez nem talál! Valami köszöntő-féle kell.

ZOLI (pityeregve): Olyan nem tudok.

SANYI: Mond el azt, amit a multkor Ike néni nevenapjára tanultál s tedd mindig hozzá: „Nagyapó”.

MIND: Hát persze! Halljuk!

ZOLI: Megpróbálom. (Feláll, meghajtja magát):

Megjött már, itt is van, kit örömmel vártunk.

Aranyos Nagypó, Isten hozta nálunk!
Örömrünkbe, jókedvrünkbe
Táncot járunk körülötte.
Virág lesz a szobájába,
Én és a Sanyi szolgája.
Kitaláljuk gondolatját,
Teljesítjük az óhaját.
Mikor alszik, lábujjhegyen járunk,
Csak érezze jól magát minálunk.

MIND: Ez is jó. Éljen!

EVA: Most aztán Sanyika énekelj el a leg-
ujabb nótádat. Ezt bizonyára nem ismeri
Nagypó.

JOLÁNKA: Én futok zenét rendelni hozzá.
(El.)

SANYI (középre áll, a zongora előjátéka
alatt meghajtja magát és énekel):

Tavaszi napsugár, de melegre vált,
Katica bogárka a kezemre szállt.
Szép piros ruháján hét fekete petty.
Észem a zuzáját, vajjon merre megy?

Lefelé, felfelé sietve rohan.

Emeli szoknyáját, libben az ujjamon,
S mire meggondolnám, már a légtérbe száll,
Nincs sehohol a piros pettyes Katica bogár.

MIND (tapsolnak): Éljen!

EVA: No, most még egy szép üdvözlő be-
széd, ezt ki mondja?

ZOLI: Éva még nem szerepelt. Ezt tartsa ő.

EVA: Nem, nem! Én nagyon érzékeny va-
gyok, még elsírnám boldogságomban magamat...
De tudjátok mit? (titokzatosan int a fiúknak
és lányoknak, összebujnak és Kató felé inte-
getnek.)

KATÓ (a nagy csendre feltekint): No, mi
az? Miért lett itt olyan nagy csend?

MIND: Kató, Kató! Egy kérdésünk van!

KATÓ: Hadd hallom. (Leteszi a könyvet,
feláll és a gyerekek közé megy.)

EVA: Mond, édes Kató (hózzásimul), nem
köszönténéd te fel Nagypót a mi nevünkben?
de, tudod, úgy, ahogy te szoktál! Szépen, be-
sőséggel. . .

MIND: Igen, igen, Kató. Te szebben tudnád,
mind mi.

SANYI: Ki a placra, Kató néném! Hadd lám,
hogyan fogod csinálni.

KATÓ (mosolyogva, kedves komolykodás-
sal): No jó! Hát képzeljétek el, hogy például ott
van a mi drága Nagypónk (Nagypó felé mutat)
s ti itt körém gyülekeznétek. Jolán mellett
a virágbokrétaival.

MIND: Hol van, Jolánka?

JOLÁN (bepördül az ajtón): Itt . . . itt . . .
Megérkeztem (mutatja a bokréta): Szép?

MIND: Remek! (Kató körül csoportosulnak).

KATÓ (meghajlik Nagypó felé): Kedves
jó Nagypó! Isten hozott itt minálunk. Beh jó,

hogyan jöttél! . . . Virág a gyermek lelke, mely
mindig odafordul, honnan a szív melege sugár-
zik feléje. Tavaszi napsugár a te lelked, Nagy-
apó, mely kinyílásra ösztönzi az alvó virág-
kelyheket. Feléd táruul ma minden gyermek
lelke, kinek szerencséje lehetett Veled össze-
kötöttségbe kerülni és szíved melegét érezhette
idáig. Mi kiket nehéz, történelmi idők korszak-
ában hozott sorsunk a világra, csak mi érez-
zük igazán, mi vagy Te Nagyrománia magyar
gyermekének. Amikor mindenkit bú-bánat és
kétség gyötört: amikor nem ért rá senki mese-
mondó ajakkal időzni a gyermekszobában, mert
a bizonytalanság és fájdalom szorította össze a
szíveket: siratni kellett elesett apákat, fiakat,
elvesztett reményeket. . . akkor csak Te voltál
egyedül a mi mesemondónk s csak Te kerestél
fel, új hazánknak földjén, édes angyalvölgyün-
kön az elszórt, elcsüggedt gyermekeket.

Te hoztál derűt, komor, csendes gyermek-
szobákba. Te öntöttél reményt a csüggedő gyer-
meklelkébe: hogy minden zimankó után fel-
ragyog egy szebb idő; hogy minden felleg mö-
gött ott bujkál a nap, mely fényességével át-
fóri a felleget és új életre kelti az alvó . . . de
soha ki nem alvó, és régi életüket

És imé, itt vagy most köztünk személtesen!
Jóságos, messzefutó szemed biztatón int felénk
. . . Megértjük néma biztatását s követjük azt.
Ió gyermek, a hazának csak jó polgárává vál-
hatik. Mi azok leszünk, mert szeretni fogjuk
szép hazánkat, szülőföldünket és nem feledjük
el azt a nyelvet, amelyen Te, Nagypó, oly szé-
pen mesélsz nekünk.

Tartson meg Isten még soká e nemes apos-
tolságra. (Színfalak mögött az énekkar felcen-
dül, Kató és Jolánka átuvaitják a virágot Nagy-
apónak, miközben a többiek éljeneznek.)

NŐI KAR:

Zengjen a dal,
Trallala
Zengjen a dal,
Trallala.
Ünnepelünk,
Dalolj velünk,
Itt van a jó
Mesemondó.
Éljen, éljen
Nagypó!

FÉRFI KAR:

Zengjen a dal
Éljen!
Zengjen a dal
Éljen!
Éljen soká, éljen soká!

FÜGGÖNY.

Tamás érdeklődik.

(A hegyek születése és pusztulása.)

II.

TAMÁS: A multkor a hegyek haláláról beszéltél, most születésükről szeretnél valamit hallani. De előbb még azt szeretném tudni, miért bontja le a természet azokat a nagyszerű épületeket, melyeket felemelt.

APA: Legelőbb azt mondom el neked, hogy a természet kitartóan dolgozó munkásai hová szállítják a lebontott hegyek anyagát. A hegyek letöredezett darabjai részben lekerülnek a síkságra. Nagyrészüket szétmorzsolja és lerakja utközben a folyó. A síkságra lekerülő víz hozzáfog az építkezéshez. A folyó belsejében homokzátónyok, majd szigetek keletkeznek. Rövid idő múlva, néha csak egy-két évszázad telik el, fák lombosodnak azon a területen, ahol régebben víz folydogált. A hegy bosszút áll a vizen: letöredezett, szétmorzsolts darabjai újra összeállanak és most már megtürik rajtuk jöideig az ősi ellenség haragos támadása. Még érdekesebb a helyzet, ha a folyó taxon folyik keresztül, vagy tóba torkollik. A gyors folyásuak mérhetetlen mennyiségű iszapot és kavicsot szállítanak magukkal. Milyhelyt elérkeznek, lárádfan rakják le a magukkal hozott terhet. A tó szívesen fogadja magába a vizét tápláló folyót, sokáig meg sem érzi, hogy gyilkos ellenséget bocsát közel magához: ellenséget, mely meg fogja ölni, lassan, talán évezredek múlva, de halálos bizonyossággal. A tófenék megtelik, a szűkreszorított víz tágasabb területet keres, a mélység megszűnik, új növényvilág jelenik meg a tó helyén elterülő mocsárban és az ősök, ha feltámadnának, nem találnák többé a jól ismert partokat. Még néhány nemzedék, a mocsár helyén rét, majd pompás erdő terül el; csak a föld mélyét kutató tudós állapíthatja meg, hogy a hegység széttöredezett részei töltötték be a mélyseget. A magasba emelkedő hegycsúcsok, mint pusztulásra ítélt esontvázak megdöbentő kísértetekként merednek a husukból keletkező virágzó életre.

TAMÁS: A nagy hegység részeit messzire elhordhatja a víz. Talán azt is meg lehetne állapítani, hogy melyik alföld, melyik hegyvidék testéből keletkezett.

APA: A tudósok már megállapították. A nagy német síkság testében az Alpokból és a skandináv hegyek testéből találtak anyagot. A hegyek anyaga azonban még messzebbre is vándorol.

Egyrészt eljut a tengerbe is. A tengervízben bizonyos anyagok felolvadnak. Milliárd és milliárd apró lény várja már a táplálékot. Hazat épít magának belőle, vagy páncéljához van szüksége rá. A hegyek itt új életet kezdenek. Igaz, hogy ez az élet az ő életükhöz képest egy másodperc. A páncélos állatocskák gyorsan pusztulnak, vázaik leszállnak a mélybe, egymásra tapadnak, néhány évezred alatt vastag réteg keletkezik, az alsó réteget a nyomás összepréseli. Azt hinnéd, hogy a hegyek végül is megpihennek örök esküdt ellenségüknek, a viznek hullámai alatt. De a természetben nincs örök pihenés. Az anyagra szükség van, mert az építkezés folyik. Eljön a mélybe jutott anyag ideje is. Hatalmas erő ragadja meg a rétegeket és egyszerre felbukkan a mélyből ismét a hegyóriás. A természet játéka kezdődik előről.

TAMÁS: Két dolgot nem értek. A mélybe kerülő állatvázak hogyan tapadnak olyan szorosan egymáshoz, hogy szikla lesz belőlük. Nem értem azt, milyen rejtelmes erő emeli fel a tenger fenekét a magasba.

APA: Nem szeretem, hogy két dolgot kérdezel egyszerre, de azért megfelelek most rájuk egymásután. Az elsőre az a feleletem, hogy az évezredek alatt egymásra halmozódott anyag a felső rétegek nagy nyomása alatt áll: összesűrűsödik. De a természet szereti a hatalmas és tartós épületeket, hogy a lebontás alkalmával megmutathassa erejét. A mélybe kerülő rétegeket össze is cémentezi. A tenger vize sok mindent tartalmaz: van benne kötőanyag is. Ezt használja fel a nagy építőművész arra, hogy a mélyben sziklák keletkezzenek. Most aztán jön a rejtelmes erő; megragadja és feltolja az élni akaró anyagot. Évezredek multával ismét a napfényben ragyog a szikla: boldog fiatalságában örömmel pillant szét a szép világon, nem is gondolva arra, hogy a simogató szellő a halál csókja, a napfénytől forró tagjaira hulló, hűsítő zápor minden cseppje gyilkos ellenség. De te a rejtelmes erőre vagy kíváncsi, amely napfényre hozza a hegyeket. Bizonyára vulkánokra, vagy kitörésekre gondolsz. Részük lehet ezeknek is benne, de még sok másnak is. Megpróbálok néhány ilyen erőt bemutatni. A tenger sem olyan nagy és korlátlan ur, amilyennek látszik. Ő is

alá van vetve a mulandóságnak. Számos területen ma virágzó városok vannak és hatalmas gyárak füstölögnek, hol régebben a tenger hullámai voltak az urak. A tenger gyakran költözködik, mert a földkéreg egyes részei behorpadnak, mások emelkednek.

TAMÁS: Erről már egyszer beszéltél. Jól emlékszem rá. Azt mondtad, hogy a hideg összehuzza a tárgyakat, a meleg kiterjeszti. Tudom, hogy a Föld belseje még forró volt, amikor a külső burkolata meglagzott. Amikor a belső rész is hűlni kezdett, a külső burkolattól elvált, mert a külső rész már nem tudott összehuzódni. Akkori beszélgetésünk alkalmával nagyon megijedtem, mert úgy éreztem, mintha jégén járnánk, amely alatt nincs víz; a jégkéreg minden pillanatban beszakadhat és mi városostól, s mindenestül bukkunk a mélybe.

APA: Akkor megvizsgáltalak. Számtalan borzalmas beszakadás árán a felső rész iparkodott az alsó résszel összefüggésben lenni. Nehol nem is kellett nagy katasztrófának történnie. A földkéreg kezdett lefelé hajolni; süllyedés történt. Máshelyt azonban feltorlódásnak, felgyűrődésnek kellett bekövetkeznie, a felső rész nem fért el egymás mellett, mihelyt az alsó részhez közeledett. A belső gömb kisebb volt a külsőnél: felgyűrődtek a hegységek. El tudod-e képzelni, hogyan ráncosodott össze a Föld külső burkolata? Nem minden hegynek ez az eredete, de a legtöbb hegység így keletkezett. Az is megtörténhetett, hogy földkéreg emelkedése folytán a hegyen lefutott egyes területekről és a mélyben már előkészített hegyanyag a talaj emelkedésével napvilágra jutott. A hegységekről az a tudósok többségének véleménye, hogy a tengerben születtek.

TAMÁS: Ezt nem értem. Valami fontos okának kell lenni annak, hogy miért éppen a tengerfenék emelkedik a magasba.

APA: Végére akarsz járni mindennek, pedig általánosan elfogadott választ nem tudok magam sem adni. A tudósok egyrésze a dolgot a következőképpen magyarázza. A Föld sűrűbb és nehezebb részei a tenger alatt vannak, a könnyebbek és üregebbek a szárazföldek alatt. A szárazföldeken tehát lassu süllyedésnek kell bekövetkeznie. De ha például a világóceán két partján a szárazföld süllyedésben van, a mélybe nyomuló rétegeknek a közöttük levő részt fel kell pattantania. Ezek a felnyomuló anyagok helyet keresnek, gyakran ráborulnak már meglévő gyakran nagyon megkopott hegyekre, befödik őket, rétegeket alkotnak rajtuk. Innen van az, hogy a hegység anyaga fent gyakran más, mint

lenn. Még nem vagyunk teljesen tisztában a hegyalakulás minden törvényével, de ha majd az Alpokba vetődöl, ne feledkezzél meg arról, hogy régi tengerfenéken jársz; zúgó hullámok hömpölyögtek valaha azok fölött a mészkösziklák felett, melyeknek csodálatos formáiban elgyönyörködik a vándor. Egy-egy magasba nyuló mészköszikla számokban kifejezhetetlen tömegű élő sirja és hatalmas siremléke, de csak pillanatokig, évezredekig van nyugalomban, ismét élők végtelen tömegének felépítésére szolgál.

(Budapest.)

Biztos hatású enyhe hashajtó a

PURGO BAYER

A Cimbora könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Táborlüz üzen	á 15—	len
Radványi K.: Horog István & Co	15—	
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	10—	
Butykó: Törvénytárgybeszéd	15—	
Scherer: Próbaidős cserkész könyve	15—	
Sztrilich—Mócsy: Tábori munkák	20—	
Radványi K.: Napsugarleventék	15—	
Kovács D.: Ballag már	15—	
Scherer: Cserkészek könyve	15—	

A Magyar Ifjuság Könyvtára

kellemes és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjuságnak. Köteleit azonban élvezettel olvashatják a felnőttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor má az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés ára lei 15—
- 2-3 sz. Benedek Elek: Gyermekszínház lei 25—
- 4-5. sz. A. Conan Doyle: Tűzkőrüli történetek lei 25—

SAJTÓ ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, írta: Strom Tivadar
7. sz. Li Fan bosszúja Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű May Károly
- 9 10. sz. Robinson Crusoe Defoe Dániel.

A csizmadia szerencséje.

Apró unokáinak meséli; ELEK NAGYAPÓ.

Volt egyszer egy szegény eszmadia, olyan szegény, hogy csupán egy pár cipőre való bőr volt az egész vagyona. Este, lefekvés előtt kiszabta ezt a bőrt keserves sóhajtozások közt, hogy majd másnap megcsinálja, aztán lefeküdt, elaludt s hát reggel mit lát? Kész volt a pár cipő, de oly finoman meg volt varrva, hogy szemeszája elállt a csudálkozástól. Hiszen, ha finom munka volt a cipő, akadt is gazdája, aki a rendesnél többet fizetett érte. Az árából mindjárt vett egy pár cipőre való bőrt (még maradt is egy-két pengője), azután ezt is kiszabta este, lefeküdt, elaludt s hát, Uram, Teremtőm, reggel kész volt a cipő. De milyen cipő! Az első szolgája sem lehetett volna ennek. Annyi pénzt kapott érte, hogy négy pár cipőre való bőrt vehetett az árán. Bezzeg, hogy ezt is kiszabta, de varrni nem ő varrta meg, hanem más valaki, a jó Isten tudja, ki. Ez aztán így ment napról napra, hétről-hétre, hónapról-hónapra: a szegény eszmadia úgy meggazdagodott, hogy majd felvetette a pénz.

— Hallod-e, anyjuk, — mondta egyszer a csizmadia a feleségének — egyszer mégis csak meg kellene lenünk, hogy kik azok a jótételek, akik minket így talpraállítottak.

Bizony, lessük meg, én is azt mondom.

Aznap este nem feküdtek le, hanem a kiszabott bőrt szépen letették az asztalra, ők meg a szoba sarkában egy függöny mögé meghúzódtak s úgy várták, hadd lám, ki jön be a szobába. Hát, egyszer csak tip-top, betepegett-topogott két öklömmnyi emberke, akiken még csak egy szál ingecske sem volt, szépen felkuporodtak az asztalra s egy-kettő! munkának láttak. Még jól el sem táthatta a száját a csizmadia meg a felesége, kész volt a cipő, aztán huss! valahol a kuleslyukon kihussantak.

Na, ez igazi csodadolog, — csapta össze kezét a csizmadia.

Ó, az áldott jó lelkek, — áradozott a csizmadiané. — Gazdagokká tettek minket, pedig egy szál ingecskékünk sincs.

— Tudod mit, asszony, — mondotta a csizmadia, — én csinálom nekik kis cipőcskéket, te meg varrj nekik nadrágoeskát, kabátocskát, ingecskét, s fejükbe sapkácskát, mert bizony megveszi különben őket az Isten hidege.

Nosza, mindjárt munkának láttak s másnap

este kitették az asztalra a kész ruliácskákat s úgy várták a kis törpécskéket. Hát, jöttek is azok, tip-top, de halljátok csak, mi történt, amikor megláták a szép ruliácskákat! Nagy örömben tánerakerekedtek, aztán fölöltöztek, illegették-billegették magukat s megint csak táncoltak, hejjuhujztak, icipici ujjacskáikkal patogtattak:

Haj, haj, hajja-haj,
Nincsen immár semmi baj!
Nem leszünk már suszterek,
Vagyunk uri emberek!

Igy táncoltak, hejjuhujztak sokáig, aztán huss! a kules lyukán kiröppentek s többet soha vissza nem jöttek. Hiszen, már többet nem is volt szükség rájuk, olyan gazdag ember lett a szegény eszmadiaiból. Ő is mind azt hajtogatja:

Haj, haj hajja-haj,
Nincsen immár semmi baj,
Nem leszek már többé suszter,
Vagyok finom uri ember!
Ugy bizony, az bizony,
Feleségem fésasszony!

Ha a csizmadiaimól finom uri ember nem lett volna, az én mesém is tovább tartott volna.

(Kisbazon.)

KIS VERSEK.

Ira: DROSNYÁK JÁNOS.

I.

Ne irigyeld a fényben uszót,
Kivált, ha zsarnok, büszke is.
Nincs fénytvető láng, melynek utóbb
Ne volna hamva, üszke is!

II.

Nem a kevés szül forradalmat,
S elégedést nem ad a sok.
Sokszor milyen keveset szelnek ketté
Egymást megértő koldusok.

S a szinte végelethatalatlan,
A hatástalan nagy sokon
Hány undorító változatban
Civódik — testvér és rokon!

(Arad, 1926.)

Ijedten bontotta szét. Irás volt rajta. A Marika írása.

— „Rab vagyok Gyöngyösön, Siliktár bég kastélyában. Segítség, Bálint! — Marika“.

A fiatal emberrel egyet fordult a világ. Mi történt itt, édes jó Istenem? Hogyan kerülhetett Marika török kezébe?! Marika se géllykiáltása a szívébe markolt. Ha belehal is, elhozza onnan Marikát. De hogyan?

Tudta, hogy szokásban volt a rabok kiváltása. Ha valaki Gyöngyösre tudna jutni, pénzzel kiválthatná Marikát. De ki megy el oda?

Talán Filó uram megteszi, hiszen neki szabadságlevele van Bali budai basától! Azaz járhat az egész hóditott területen!

Bálint rögtön elhatározta, hogy gondolkodás helyett eselekedni fog. Almási kapitányhoz ment, elmondta az egész történetet.

Almási nagyon csodálkozott a galamb esetén. Ez érdekelte a legjobban. Kétszer is elmondatta magának az egész dolgot.

— En azt gondolom, — mondta Almási — hogy menj Lösonera. Onnan majd tovább igazitnak. De mondjad, Bálint, oly igen szivedhez nőtt a Marika sorsa!

— Igen erősen, Lőrinc barátom!

— No, akkor csak indulj. Vigy magaddal sok pénzt. Hiszen itt van nálam az egész vagyoned.

— Oda adnám Marikáért mindenemet!

Este Bálint már Lösoncon volt. Rögtön Filó uramhoz ment. Otthon találta.

Filó uram elmondta a szécsényi vásárítás történetét. Nagyon esóválta a fejét, amikor hallotta a galamb esetét. De hinnie kellett, mert Bálint a kezébe adta Marika levelét.

— Mit esináljunk?

— Katonákat fogadok, rajta ütök Gyöngyösön és elhozom Marikát!

— Csak moderálja magát. Az első az, hogy szegény Dávid uramnak ne szóljunk. Betege ugys a dolognak. Jobb, ha nem tud semmit a Marika leveléről.

— Hát számíthatok kegyelmedre?

— Kutya-mája! Persze, hogy számíthat.

— Hogyan fogjunk a dologhoz?

— Az első az, hogy oda kell menni. Én elmegyek Misóval a gyöngyösi vásárra és ha egyszer már ott leszünk, majd meglátjuk tovább. Talán pénzzel kiváltjuk Marikát.

— De tud-e kegyelmednek Misó ebben a dologban segítségére lenni?

— Hát bizony Misó nem Kolumbusz Kristóf, aki nem régen fődözte föl az Új-Világot! De egyedül nem mehetnek!

— Elmegyek én! Leteszem a vitézi öltözetemet, olyan ruhát veszek magamra, mint amilyenben Misó jár. Senki se fog bántani ensem.

Bántani senki sem fogja. Bali basa levele megengedi, hogy vihetek segédet magammal. Kettőt is. Hát, Isten segítségével, próbálja meg, ha nem félti az életét. Két nap múlva indulhatunk. Annyi idő kell, amíg a portékát összeválogatom. Még egy tartalék lóra is lesz szükségünk. Azt is venni kell. Vigyázz kutyust is elvisszük magunkkal. Eljössz-e velünk, Vigyázz!

A kutyus vigan esaholt gazdája szavaira.

Két nap múlva megindultak. Elérték még estére Ajnácskő várát. Itt megszállottak. Bálintnak vitéz társai őrizték a várat, akikkel Budavár ostrománál ismerkedett meg és kötött barátságot. Vacsoránál beszéltek, hogy falábu Furge Gergely járt erre a mult heten. Portyázáson járt jó messzire bent a hóditott földön. Sikerült is a portya, mert sok lovat és rabot hozott magával. Mióta fából van a lába, még erősebben üldözi a törököt. Mint a farkas ugy üzi, marja a pogányt, ahol csak érheti.

Mánsap estére Parádra értek. Itt megpihentek. Filó uram meg is fürdött a gyógyító vízben.

Amint tovább mentek Gyöngyös felé, egy falun mentek át. Filó uram megkérdezte egy paraszttól, hogy mi a neve annak a községnek?

— Erdőhát! —felelte az ember.

— Erdőhát!! Hiszen akkor ez Süket uram faluja!!

— Az. A kántor uram hajléka épen balra van, az a nagy zöldre festett ház.

— No, itt megállunk! — mondta Filó uram és behajtott az erdőháti kántor udvarára.

Volt öröm Süketéknél! Alig lettek helyet a kedves vendégeknek. Krisztinka asszony szaladt a konyhába. Nemsokára malaevisitás hangzott az udvar felől és csakhamar pompás malaecpesenye illata esiklandozta a vendégek orrát. Lacika flaskó-számra hordta a bort. Süket uram majd a béréből bujt ki örömeiben, amikor Bálintot meglátta. De nagyon elszomorodott, amikor megtudta, hogy miféle szándék vezette Bálintokat errefelé. Nem izlett a malaecpesenye sem. A bor sem vidámitotta fe a derék kántort. Vaesora után megszólalt.

— Bálint vitéz! Mit szólna hozzá, ha én is kegyelmetekkel tartanék?

— Azt mondhatom, hogy csak maradjon itthon. Felesége, gyereke van. Nem mehet el azoktól.

— Filó uram is családos ember és én adósa vagyok Bálint vitéznek a Lackó megmen-téséért.

— No, Krisztinkám lelkem, mit gondolsz?

— Nem gondolok én semmit. Csináljon édes uram azt, amit a szive paranesol.

— Hát, elmegyek.

Filó uram megszólalt.

— Ha mindenképen jönni akar, hát akkor csak tartson velünk, mert bizony sokat segíthet olyan ügyes ember, mint Süket uram.

Gyöngyös város végén, az ut sorompójánál török harmincadosok várták a vásárosokat. Minden kocsi jól megnéztek, minden felhajtott állatot jól felbecsültek és kivetették rá az adót.

Filó uram Bálinthoz fordult.

— Látja-e, milyen ravasz és számító a török? Szabadon engedi a hódolt földön járni a kalmárokat, tózséereket, hajesárokat, kézműveseket. Katonákkal őrizteti a vásárosokat, biztonságukról is gondoskodik. Így rengeteg nép látogatja a vásárokat és ömlik be a sok adó a harmincadosok. Többet jövedelmez a vásárból befolyt adó, mintha foszto-

gatná a kereskedőket. Rabolni meg átjár a magyar területre, így ott elnéptelenednek a vásárok, míg a török vásárhelyek egyre gyarapodnak. Nézze, még bécsi kereskedők szereit is látom!...

Filó uram a kirakodó vásárra hajtatott. Lecsatolták a szekér oldalait, azokat kecskelábakra egymás mellé állították, így nagy árulóasztalt kaptak, amelyre kirakták a sok gyönyörű gyolcsot, vásznakot, barcheteket, sávolýokat, damasztokat. A kocsiborító ponyvával behúzták a sátrat a nap meg az eső ellen. Egész utcásor került ki a kalmárok sátraiból. Fegyverkovácsok, üvegfurók, faragó, meg tokár mesterek, mézes-babások sátrai állottak egymás mellett. Itt is nagy sürgés-for-gás volt. Süket uram emberül segített Filó uramnak a vásárban. De Bálint nem igen tudott kezére járni, hát csak nézelődött ide-oda a vásáron.

Egy helyen nagy ponyván könyvek voltak kiferítve. Krónikák, kalendáriumok, esziós könyvek, szép históriák, legendás, imádságos könyvek. Még magyar nyelven nyomtatott bibliát is látott Bálint. Az első magyar biblia volt az. Megnézte. Az ujhítűek nyomtatták azt. Bálint vett is belőle egyet Filó uramnak.

Máshol két fa között spárgákon képek lógtak. Fametszetű munkák voltak. A képiró maga árulta a képeit. Hosszu pálcát tartott a kezében, énekelt és mindent, ami az énekében volt, a pálcájával megmutatott. Ott volt Hunyadi János, Mátyás király, Szuliman szultán, Dózsa György megégetése. Az Uj-világ (Amerika) fölfedezése. Egyszer csak ismerős nótát hallott Bálint. A képiró teli tüdővel fujta:

**„Keted alatt szörnyü, nagy viadal vala,
Fürge Gergely hadnagy, ott hareba indula
Százötven katonát vezetett törökre,
Sok pogány nép ottan, elnémult örökre“.**

Bálint szive megdobbant. A Péter éneke a nép száján, itt a törökség kellő közepében. A török és magyar nép szajtátva hallgatta a nótát. Egyesek tanulgatták, együtt énekelték a képiróval a verset és vették a képet.

(Folytatása következik.)

Elek nagyapó üzeni:

Birinyi Irma, Nagyvárad. Bár rég jár neked a Cimbora, azért nem írtál eddig, mert, csunya az írásod. Én erre azt válaszolom, hogy éppen ezért kellett volna írnod minél gyakrabban, s most talán egészen szép volna az írásod. Hát, csak használd fel a szünidőt, írd szorgalmasan és én akkor igazán nagy örömmel látok unokáim seregében, annál is inkább, mert hiszen neked sem nagyapókád, sem nagyanyókád nem él, s amin írod, olyan jó lesz valakit nagyapóknak szólítani. Örömmel látom, hogy a bizonyítványod kitűnő. Remélem, nemsakára megadhatom az írásodra is a kitűnőt. — **Hann Etus, Temesvár.** A címet eltévesztetted, amikor hozzám intézted a „bizalmatlansági” nyilatkozatodat csupán azért, mert nem kapod rendesen az újságot. Természetesen, jogod van elhagyni az újságot, arra azonban nincs jogod, hogy más valakit lebeszélj az előfizetésről. Ez bizony nem szép dolog! Ezzel a bizalmatlansági nyilatkozattal kapcsolatban kénytelen vagyok megállapítani, hogy én a Cimbora-nak tisztán s kizárólag szerkesztője vagyok s azt hiszem, senki sem kívánhatja jogosan tőlem, hogy a szerkesztésen és a sok íráson kívül egy személyben papírgyár, nyomda, expeditor és posta is legyek. Egyébként: szerencsés utat, kedves „elpártolt hívem.” — **Wolf Márta, Losonc.** Nem haragszom, de hogy haragszom hosszú hallgatásod miatt, hiszen eléggé megmagyarázza a betegséged. Most azonban írásod is bizonyítja, hogy meggyógyultál, olyan határozott vonásokkal írtad a leveledet. Őcsikének szoltam, hogy több nadselü gondolatot fermeljen, s remélem, a nyáron ő is pótolja a mulasztást. De elvárom, hogy te is pótoljad.

Kálló Vilma, Szilágysomlyó. A múlt hónapban a jég verte össze a kertedet, most meg az árvíz tette teljesen tönkre. Teljes mértékben megértem a fájdalmadat, mert magam is kerteszkedem, minden reggel, mielőtt asztalhoz ülök, kapálgatok. Nagy a gyönyörűségem a mindenféle vetemények feildésében. Azt igen helyesen tesszed, ha délelőttként segítesz Anyukádnak a főzésben és a takarításban, délután fürdeni jársz a Kraszuába, kézimunkázol és olvasol. Ha még hozzáveszem, hogy levelet is írogatsz Nagyapóknak, igazán szépen osztoz be az idődet. A cicás arcképedet köszönöm, bosszuan elgyönyörködtem benne. Remélem, mire ezt az üzenetet olvasod, rendesen kapod az újságot, mert éppen most írák nekem a nyomdából, hogy két szedőgépet állítottak be, s ezután minden unokám már vasárnap olvashatja a Cimbora-t. — **Baksy Honka és Andor, Szilágycseh.** Leveleteket továbbítottam a kiadóhivatal-

nak. — **Kálló Mancsi, Szilágysomlyó.** Te is elküldtetted az arcképedet, de a tiedet, amin te írod, a kis cica elrontotta s ezért büntetésből másnap reggel nem adtál neki tejet. Kár volt megbüntetni szegény cicát, mert én semmi hibát nem találtam az arcképedben. Kedvessé tette már az is, hogy reám gondoltál. Levelet várok tőled. — **Tolesvay Erzsébet és László, Bánffyhyvad.** Ugyanazt üzenem nektek is. — **Melinda Vera, Nagykároly.** Nagyobb gonddal írd, mint ahogy ezt a levelezőlapot írtad, mert én ugyan elég könnyen olvasom a rossz írást is, de tanácsolom neked, hogy lassan és nagy betűkkel írd, mert különben úgy megrömlök az írásod, hogy végül magad sem tudod elolvasni. — **Szöke János, Sztána.** Szívesen megbocsátok azért, hogy idáig nem írtál, ha csakugyan beváltod ígéretedet és gyakran írsz ezután. Már hogy haragudnám azért, hogy nagyapóknak szólítsz! Az ellenkezője esnék rosszul. A rejtvényed jó, de Mátyás király megfejtesü pótlórejtvény már jelent meg a Cimbora-ban. Más rejtvényt eszeli ki. — **Szentpétery testvérek, Szilágysomlyó.** Jól tette édesapátok, hogy „tartalmas” levél írására bizdított, mert ime, küldtetek is egy csomó udomát, amelyekből majd válogatok. Ha megvan nektek még egy példányban az új előfizetők szerzéséért kapott könyv, a kiadóhácsi szívesen küld más helyette, ha visszajuttatjátok. Amennyire elszomorított leveleteknek az a része, amelyben az árvízről írtok, amnyira megörvendeztetett az a része, amelyben a kitűnő eredményű vizsgákról számoltok be. — **Isaák Józsi és Zsiga, Resienbánya.** Egyik a harmadik gimnáziumot, a másik a negyedik elemi-t végezte és Zsiga jutalmat is kapott. Mindketten román iskolába jártok s kéritek, hogy ne ítéljelek el a sok íráshibáért, mert magyarul csak magánszorgalomból tanultok. Alig találtam hibát a leveletekben, ami amelléti bizonyít, hogy szorgalmasan gyakoroljátok magatokat a magyar fogalmazásban, amiért dicséretet érdemeltek. Nagy érdeklődéssel olvastam leveletek további részét, melyben az általatok alakított bankról számoltok be. Az alapitőke 900 lei volt, mely a családból került ki, de már összesen 125 drb. részvényt helyeztetek el s az alapitőkét 3400 leire emelkedett. Már kölesönt is adtatok a szátrájkoló munkásoknak s a vakációban kereskedelmi bankká alakítjátok át a bankotokat: összevászroljátok a használt iskola könyveket, azokat kiváltjátok és tovább adjátok. Mondanom sem kell, hogy köszönettel fogadom a nekem küldött részvényt, az árát, 20 leut, el is küldöm nektek, mert azt hiszem, legfőbb ideje, hogy írói pályám 50 éves fordulóján nekem is legyen egy részvényem s ezzel megvessem meggazdagodásomnak az alapját. — **Kepes Kara, Máramarossziget.** Igé-

retedhez híven bemutatkozol: tizenegy éves vagy, most végeztél a negyedik elemiét, mert egy évet mulasztottál lábfájás miatt. Mindig a napon kell lenned, de azért jól telik az idő. Reggeltől délig kézimunkázol, ebédután négy óráig olvasol. Azután fürdöl a Tiszában, a többi időt barátinóid társaságában töltöd. Foglalkozol galamb és selyemhernyó tenyésztéssel is, s őszinte részvétellel olvasom, hogy egy csunya, fekete macska meg-eveit egy szép, fehér galamb mamát a fiókájával együtt. Valahányszor rájuk gondolsz, mindig megsiratod őket. Elhiszem neked. Szeretettel várom további leveleidet, csak írd meg, mennyire vagy ször, s majd meglátod, hogy egyszerre csak megszépül az írásod. — **Schropp testvérek, Lupény.** Nagyon szép eredménnyel vizsgáztatok le, mindketten a legjobb tanulók közé tartoztatok a magatok osztályában. A záró-ünnepélyen előadtatok az Iskolakerület, meg a Városi Kislányfalun c. magánjelenetet. Szóval szépen végződött az iskolai esztendő s szívből kívánom, hogy szép legyen a vakációtok is, mert igazán megérdemlitek. — **Némely Loncika.** Jól tudom, hogy hol lakol, mégsem írom a neved után, minthogy megfeledeztél a levélírás e fontos szabályáról: hol és mikor kelt a leveled? Egyébként igen szép az írásod s szeretném, ha a rejtvénymegfejtés mellett levelet is írnál. — **Sváby Ferdinánd, Mártuka és Nórika, Szászváros.** Tőletek is levelet várok, nemcsak megfejtést — **Fényes Tibor, Nagyvárad.** Ugyanezt üzenem neked is. — **Glück Imre, Szatmár.** Ha hosszú választ akarsz kapni tőlem, akkor bizony hosszú levelet kell írnod. Számontartom az ígérétedet s várom azt a hosszú levelet. A betűrejtvény sorra kerül. — **Sólyom Jucika, Nagyvárad.** Ha nem csalódom, most találkozom először a neveddel. Várom a leveledet, mert szeretem unokáimat közelebből megismerni. — **Szmuk Dóra, Maramarosziget.** Ha sokat tanultál, lám, meg is volt az eredmény, mert tiszta egyes és kettős a bizonyítványod. Az éppenséggel nem fontos, hogy levélpapíron írd a levelet, fő, hogy szépen és gondosan írd és minél gyakrabban. A nyári beszámoló és rajzpályázatot, amint már olvashattad, kihirdettem. — **Benkő Irén.** Nem találom reudetlennek az írásodat, azonban megfeledeztél arról, hol és mikor kelt a leveled. Ezt pótolod következő leveledben. — **Szatmári szorakozott unoka** a rejtvényeket a 18—24. számig megfejtette, a nevet aláírni azonban elfelejtette, s ennek tulajdonítsa, hogy a megfejtők névsorában nem lesz ott a neve. — **Morvay György és Pál, Marosvásárhely.** Ha én oly szépen tudnék írni, mint ahogy ir közületek egyik, nem tudom, melyik, a megfejtés mellett levelet is írnék. — **Csath Ödön és Ibolyka.** Tudom, hogy hol laktok, de a ti nevetek után sem írom a helységet, hogy rászoktassalak a levélírás egy igen fon-

tos szabályának a megtartására. Azt eltaláltatok, hogy a vizsga jól sikerülténe nagyapó is örvend bizonyosan, mert én csakugyan örvendek. A rejtvény megjelenésére türelemmel kell várni, mert hétről-hétre sok rejtvényt kapok s ezek a beérkezés időrendjében kerülnek sorra. Anyukátoknak tolmácsoljátok viszont-üdvözlétemet. — **Péter Géza, Dicsőszentmárton.** Bizony rég nem írtál. Remélem, a nyáron helyre-pótolod a kényszerű mulasztást. Örömmel látom, hogy bár román iskolába jártál, jól sikerült a vizsgád. Kifogástalan írásból következtetem, hogy nem is sikerülhetett rosszul. — **Fritsch Ferenc, Kolozsvár.** Nem emlékszem, hogy Szatmárról továbbítottak volna tőled levelet nekem s azt hiszem, ha június vége felé küldted Szatmárra az állatfejekre vonatkozó megfejtést, lekéstél vele. Rejtvényed sorra kerül. — **Rein Gyula, Dicsőszentmárton.** Jól sikerült a vizsgád és jutalomkönyvet is kaptál, a nyáron azonban gyakorold magadat az írásban, mert arra bizony ráfér a javulás. Nem tudom, hogy kapható-e még a Szabadsajtó által hirdetett hat könyv, azért fordulj egyenesen levelezőlapon a Szabadsajtóhoz, Szatmárra, onnét majd megkapod az értesítést. — **Farkas Ilonka, Hegyközpályi.** A kiadóbási pótolja a 21. és 23. számot és egyben értesít, hogy mikor jár le az előfizetésed. — **Kovács Erzsike, Petrozsény, Bálint Jucika, Székelyudvarhely.** A rejtvénymegfejtés mellett levelet is írtatok, mert a nyáron jól ráérték a levélírásra. — **Mándi György.** Következő leveledben ne feledekezzél meg arról, hol és mikor kelt a leveled.

.....
CIMBORA
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Cuza Voda 4.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
Csehszlovákiában évi 80 csehkrona, negyedévenként 20 csehkrona.
Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.
Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.
Jugoszláviában évi 200, negyedévenként dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó r.
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

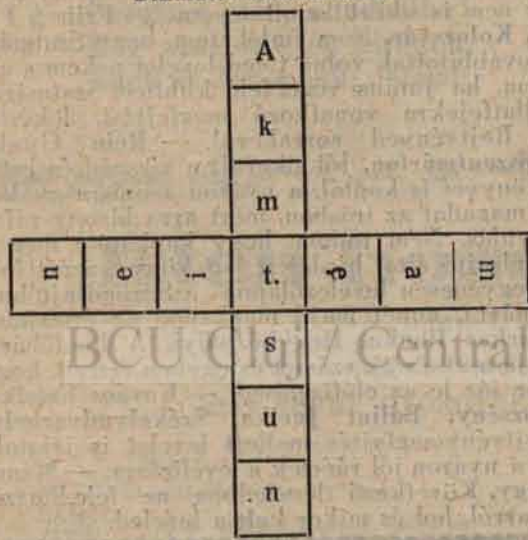

FEJTŐRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtveny megfejtése is jogosít!
 A rejtveny megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtés követo hónap végén közlöm!
 A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Szélmalomrejtveny.

Beküldte: Katona Ilona.

Pótlórejtveny.

Beküldte: Sárga Mihály.

- éla
- borka
- ároly
- rany
- ózsa
- rnyő
- ár
- árca

Megfejtése egy nagy város.

A junius havi rejtvenyek megfejtése.

23. szám. Kockarejtveny:

Szélmalomrejtveny: Isten, kit a bölcslángesze fel nem ér. Pótlórejtveny: 1. Jöttem, láttam,

győztem. 2. Vörösmarty Mihály. Pontrejtveny: Pósa Lajos.

24. szám. Pótlórejtveny: Sebők Zsigmond. Talalós vers: Alma. Névrejtvenyek: a) Árpád. b) Ausztrália c) Tutsek Anna. Vonaltrejtveny: Gárdonyi Géza. Háromszög rejtveny:

25. szám. Pontrejtveny: Szegény ember vizzel főz. Pótlórejtveny: Mátyás. Szórejtveny: Tanító néni. Pótlórejtveny: Blaha Lujza. Névrejtveny: Ihász Aladár. Vesses rejtveny: Térkép. Betűrejtveny: Bennem.

26. szám. Számrejtveny: Ember tervez, Isten végez. Szórejtveny: Höember.

Megfejtettek:

Király Lili és Évi, Kilenyi László, Beretzky András, Füzessy István, Saur Margit, Vrabel Jenőke, Kovács Mancsi, Csergöffy Tibor, Emmer testvérek, Máthé Borcsa, Vinkler Bözsike, Katona Ilona, Lengyel Marica, Halász Mancika, Szabó Patyi és Öcsike, Heller Olga, Szőke Juci, Sárga József, Füzessy Bandika, Kozák Rózsika és Lajcsi, Kleni Margitka, Szondy Gyurika, Róth László, Sárga Mihály, Borgida Lili, Guttman Kató és Vera, Glück Imre, Kalló Vilma, Judovits Miklós, Primixl Ica, Kiss Pál, Katona Ilona, Gellért Pista, Mimles Baba és Icuka, Bocsanecz Margit, Stürmer Nóri, Tóth Józsi, Zamberer Ilonka, Majos Erzsébet, Wolf Márta, Altman Endre, Urszinyi Judith, Lukács Gizella, Pollák Évi, Ehrenfeld Miklós, Rein Gyula, Schropp testvérek, Mándy Györgyi, Bálint Jucika, Némegy Lencika, Kovács Erzsike, Farkas Ilonka, Csathi Ödön és Ibolyka, Fritsch Ferenc, Morvay György és Pál, Kepes Kara, Sváb Ferdinánd, Mártuka és Norika, Fényes Tibor, Solyom Jucika, Boksy Ilonka és Andor, Grosz Pali, Szentpétery testvérek, Tolcsvay Erzsébet, Máthé Margit s Gonosz Pista, Tolcsvay László, Melinda Vera, Szőke János.

Könyvet nyertek:

Urszinyi Judith, Nagyvárad; Saur Margit, Resicabánya; Kovács Mancsi, Bánffyuhud; Király Lili s Éva, Kolozsvár; Lukács Lacika, Vulkán; Institoris Márta, Arad; Hermann Lili és Norika, Szászváros; Morvay György és Pál, Marosvásárhely; Schropp testvérek, Lupény; Szabó Patyi és Öcsike, Csucsá; Geiger Iluska, Arad; Vinkler Bözsike, Piski; Stürmer Nóri, Karánsebes; Kepes Kara, Máramarossziget; Novák Béla és Laci, Élesd.

itt a dolgainkat; holnap reggel, ha úgy tetszik, indulhatunk nagy utunkra, a franciaországi barlangokba.

Ádám ur pipára gyujtott, aztán így felelt:

— Kedves jó doktor uram, zokon ne essék a szavam, de én bizony meggondoltam a dolgot!

— Nono! Csak nem akar Barlanghy uram lemaradni? — kérdezte a doktor.

— De biz' azt akarom mondani! Öreg vagyok én már ilyen nagy utra, meg ez a kis vágás is jobban gyűl otthon, mint idegenben. Aztán a gazdának odahaza van a helye... Egy szó, mint száz: Balambér csak menjen, ha kedve tarja, de én hazafelé veszem az utam!

Ej, ej, sajnálkozott Szemes Tóbiás, próbálták marasztalni az öreget Balambérral, de hiába. Amit egyszer Ádám ur elhatározott, attól nem szokott tágitani.

— Hát, ha már nem akar velünk jönni kigyelmed, akkor legalább csapjunk egy kis buesu ünnepet! Délután majd kimegyünk az állatkertbe, ott jó vendéglő van, jó muzsika, kellemesen töltjük el az időt!

— Abbizony jó lesz! — egyezett bele a tekintetes ur. — Legalább Bundási uramat is meglátogatom. Szegény, szomszédom volt, míg az állatkertbe nem költözött. Felsőges királyomnál is régen öhajtottam már tiszteletemet tenni.

— Most pedig menjünk a szabóhoz — indítványozta a doktor. — Ott, ahová megyünk, turista ruhában járnak az urak, Balambér sem jöhet így esizmásan, pörge kalaphan!

Elmentek egy szép nagy szabóműhelybe, ahol egykettőre mértéket vettek az ifju urról s megigérték, hogy estére odahaza lesz a ruha. Zergeszakállas zöld kalapot is vásároltak Balambér buksijára, hátizsákot az utipodgyász számára, kulacsot, hegymászóbotot, szóval mindent, amire egy igazi, uri turistának szüksége lehet.

— Csak a legszebbet, legjobbat mindenből! — hajtogatta az öreg Barlanghy. — Van itten pénz, hál' Istennek, nem úgy, mint szegény helyen!

Hatalmas csomagokkal érkeztek haza, ahol már várta őket a kifünő ebéd.

Ebédután még ledőltek egy kiesít a vendégek, aztán Ádám tekintetes ur táviratot küldött a Kati szakácsnénak, hogy a kocsit várja holnap az állomáson. Mikor pedig enyhülni kezdett az ucca forrósága, felültek a villamosra és kivitették magukat az állatkertbe.

IV.

— Ejnye, be megváltozott itt minden, mióta utóljára jártam erre! — szólott Ádám tekintetes ur a gyönyörű főbejárat előtt.

— Mikor járt itt kigyelmed utóljára? — kérdezte Szemes doktor.

— Brim-brum, biz' annak már husz esztendeje! Fiatal legény voltam még akkor, ugyanesak jártam a táncot!

Azt azonban nem mondta el az öreg, hogy lánc is volt a tánchoz, még pedig az orrában volt a lánc egyik vége, a másikat meg a gazdája szorongatta.

— Hja, azóta újra épült az egész állatkert! — szólott Szemes doktor. — Idestova annak is épen husz esztendeje, hogy elkészültek vele.

— Ni csak, édes apám, ott van kigyelmed! — kiáltott most Balambér.

A tekintetes ur odanézett és elmosolyodott.

— Az ám ni, de még édes anyád is, meg az egész rokonság!

— De milyen akkurátosan eltalálták kendet! — kacagott Balambér.

Csakugyan, a főkapu kupoláját tizenhét jóképű kőmedve tartotta a hátán. Épen olyanok voltak, mint Barlanghyék, nem esoda, ha Balambér és az öreg meg voltak velük elégedve.

Jobbról-balról pedig négy kőelefánt állt komoly ábrázattal a kapu mellett.

Szemes doktor megváltotta a jegyeket, azután beléptek a kapun.

Alig mentek pár lépést, Balambér ijedten kiálltott fel.

— Hírgem-birgem, százezer lódarázs, mi lett belőlem!

Egy tükör volt az út mellett felállítva, az előtt hüldezett az ifjú ur. A földigérő nagy tükröből egy vékony, hosszú Balambér bámult rá vissza, olyan sovány volt szegény, mint egy fogpiszkáló.

Az urfi kétségbeesetten jajgatott.

— Jaj nekem, jaj, ez a rettenetes Budapest, két nap alatt, hogy megsoványított! Mivé leszek, ha tovább maradunk!

— Mi bajod, no! — kérdezte az apja és ő is odalépett a tükör elé! Hát, uram, teremtőm, ő is épen olyan keszeg, épen olyan nyurga, mint a fia.

Ijedtében a pipát is kiejtette kezéből és reszkető térdekkel kapaszkodott Balambérba.

— Oh, oh, szép kis pocakoeskám, hová lettél? — nyöszörögte. — Mért hagytad itt a te jó gazdádat? Jaj, szegény fiam, miért is jöttünk ebbe a veszedelmes városba!

Szemes doktor ott állt a tükör mellett és majd eldült nevetésben. Hogyne, mikor Barlanghyék elhitték, hogy csakugyan megsoványodtak! Pedig csak a csalfa tükör csalta meg őket! Befelé homorodik annak a lapja, azért mutat mindenkit rettentő vékonynak.

— Ne busuljanak, uraim! — szólt végre a doktor. — Ugy meghizlalom én kendeiket mindjárt, hogy magukra sem ismernek! Jőjjenek csak ide!

— Jaj, jaj, olyan gyöngé vagyok, alig állok szegény sovány lábaimon! — óbégatott a tekintetes ur.

— Elfúj a szél, mint a pelyhet! — tódította Balambér.

Nagy nehezen odacammogtak a doktor elé.

— No kérem, — mondta a doktor — lorum-lárum, bumm-nál hatalmasan hátbavágta az urakat. — Jőjjenek csak, nézzék meg magukat!

Odavezette őket újra a tükör elé. Újjé, ugrott örömeiben Balambér, összeütögette bokáját délcegen a tekintetes ur.

— Olyan vagyok, mint a gömböc! — sugta elégedetten.

— Én meg mint az alma! Piros is, kerek is, ihajtyuhaj! — rikkantotta Balambér.

Nem vették észre, hogy a doktor másik tükör elé vezette őket, amelyik az út tulsó oldalán állt. Ez meg

a szerencsétlen Balambér nekiment egy széknak, felbotlott és puff, elvágódott, hogy csakugy nyekkent.

Az orvos felgyújtotta a lámpákat és haragosan mordult rájuk:

— Mordizom adta, hát játszani akarnak velem az urak? Nincs itt ilyen bolondságokra idő! Egy-kettő, jön a gép elé, vagy mehetnek, ahová tetszik!

Elszögyelte magát Adám tekintetes ur, visszashomolygott a gép elé, Balambér is odaált az orvos mellé, de a fején jókora daganat nőtt, mert belekoppantotta a falba.

Amikor újra elsötétült a terem, a tekintetes ur előtt álló fehér táblán egyszerre látni lehetett a tekintetes ur esontvázát. A bordák mellett ott liktetett a szív, ott lélegzettek a tüdők. Az egyik borda alatt pedig egy kis fekete gömb lapult meg.

— Ott van a golyó! — szólott az orvos.

Balambér kukkot sem tudott mondani bámulatában.

— Hát én mikor látok már valamit! — dörmögött Adám ur.

— Hja, önmagát nem láthatja senki. De ha akarja, Balambér belsejét megnézheti kigyelmed!

Fegyultak a lámpák, az orvos felírta egy cédulára, hol fekszik a golyó, azalatt pedig Balambér vetkőzött neki s odaállt a gép elé.

Az öreg Barlanghy hinni sem akarta, hogy igaz, amit lát. Csak esővált a fejét, csak bólogatott, hümmögött, végül azt mondta:

No mán, mégis csak igaz, hogy huncut a német!

— Igaz ám, bátyám-uram, de ezért a huncut találmányáért csak áldhatjuk Röntgent, a tudós német tanárt, mert sok millió embernek adják vissza az egészségét ezek a csodálatos sugarak, amiket róla neveztek el „röntgensugarak“-nak.

A két Barlanghy köszönte az orvos szivességét, azután átballagtak a sebészeti termekhez, ahol Adám ur bordái közül kivágták az ólomgolyót. Könnyű kis operáció volt, az öreg urat bekötözték, de még feküdnie sem kellett. Nagy hálálkodások közepette bucsuztak el az orvosoktól s indultak hazafelé.

Amikor kiléptek a kapun, így szólott Szemes doktor:

— No, kedves uraim, most már elintéztük volna

el Szemes doktorral, hogy megröntgeneztessék Adám urat.

Amerre mentek, mindenütt utánuk fordultak az emberek: — Ez az a híres keeskevadász, aki elfogta a tárcatolvajt! — suttogták a nénik, bácsik, papák, mamák, gyerekek.

Végre elértek a kórházhoz. A folyosókon sokan álldogáltak, mind betegek, akik gyógykezeltetni akarták magukat.

— Tyhü, de sok itt a beteg! — esodálkozott a tekintetes ur.

— Bizony, — bölintott Szemes doktor — minden kórház tele van! Sok a beteg ember szép fővárosunkban! De van ám közöttük sok vidéki is, mert az ország minden részéből jönnek ide a gyógyulást keresők, a híres orvosokhoz.

Szemes Tóbiás egy szép terembe vezette őket, ahol a fehérköpenyegés orvos udvariasan sietett elébök. Megmondták a nevüket s a doktor ur előadta, mi járatban vannak.

— No, mindjárt megnézzük, hol van az a golyó! — mondta az orvos. — Vesse le uram-bátyám kabátját, ingét!

Adám tekintetes ur megmeztelenítette a felső testét. Elámult az orvos, amikor megpillantotta, hogy milyen vastag, barna prémbundát visel a tekintetes ur az inge alatt.

— Azt a prémkabátot is vegye le! — szólott. — Mi az ördögnek hord ilyen melegben prémkabátot!

Jót nevetett a tekintetes ur, meg Balambér.

— Hehehe, azt bizony bajosan vetem le, orvos ur kérem! Nem is szeretném, hogy egyhamar lehuzzák rólam!

Szemes doktor megmagyarázta az orvosnak, hogy kikkel van dolga. — Ejnye, ejnye, sohasem hittem volna! — csóválta a fejét az orvos.

Aztán odaállította Adám urat a gép elé s egy fehér táblát tolt elébe. Soss-srrrr! valami berregni kezdett s abban a perében kialudtak a teremben a lámpák, mélységes sötétbe borult minden, Balambér nagyot ordított.

— Meneküljünk!

A tekintetes ur is megszeppent, elugrott a gép elől s tapogatódzva igyekeztek az ajtó felé. De Balambér,

kifelé domborodott s aki belenézett, egyszemibe gömbölyűre hizott.

Amikor kigyönyörködték magukat, elmondta Szemes Tóbiás, hogyan esalták meg őket a tükrök.

— Látják, újra csak azt mondom, ne higgyenek el mindent első szóra, első látásra!

— Hüü, hüü, bizony megint megcsalódtam! — lógatta a fejét a tekintetes ur.

— Ej, ej, megint tuljártak édes apám eszén! — sópánkodott Balambér.

— No, sebjaj! — vigasztalta őket a doktor. — Maga kárán tanul a medve, majd ezután jobban vigyázzanak! Most pedig gyerünk Bundás komához!

Mentek, mendegéltek a kanyargó uton, árnyékos fák alatt, Barlanghy uram csak dünyögött magában:

— Rá nem ismerek a régi állatkeretre! Uj házak, uj fák, uj virágok mindenfelé. Nini! — kiáltott égszerre — hát az meg ott micsoda: olyan mint egy hegy!

— Az a, Barlanghy uram! Hegy bizony! — erősítette Szemes Tóbiás.

— Akkor nem is vagyunk mi az állatkerthen! — mondta határozottan a tekintetes ur. — Arra már csak emlékszem, hogy nem volt itt hegy soha!

— Persze, azt is azóta építették!

Adám ur rápislantott a doktorra.

— Nono, doktor ur, mindent azért a szegény medvével sem lehet elhíttetni! Már hogy épülhetett volna a hegy! Öreg apám sem hallott ilyet soha!

Szemes doktor jóízűn nevetett.

— Pedig mégis úgy van, Barlanghy uram! Vasgerendák tartják azt a hegyet, még kávéház is van a belsőjében. A sziklákat kőművesek ügyeskedték.

Eközben odaértek a hegyhez.

Adám ur és Balambér hirtelen földig hajoltak és lekapták fejükről a kalapot. Ugyan mit láttak?

Óriás barlang feketéllett a hegy lábában és a barlang előtt ott állt méltóságos nyugalommal Ófelsége, az oroszlán. Sárga szemei messze, messze kalandoztak, látzott, hogy észre sem veszi a zsibongó embereket, akik a barlang előtt jöttek-mentek.

A két Barlanghy levett kalappal közeledett a barlang felé. De csakhamar megkellett állniok. Széles, mély szakadék tátongott előttük, meredek falakkal. Nincs az a medvé, de még oroszlán sem, amelyik azt át-

ugorja, vagy keresztül másszék rajta. Most látta Adám ur, miért nem ront rá a király a sétálókra. Fogoly szegény, ha nincs is vasketrecbe zárva, mint a régi állatkertben.

Térdre ereszkedtek mindketten a szakadék szélén.

— Felsőges uram — szolt Adám ur — eljöttem, hogy hódolatomat bemutassam. Talán kegyeskedik még emlékezni reám a régi időkben: én vagyok az öreg Barlanghy! Ez meg itt a fiam, Balambér!

— Örömmel látlak, hü szolgám! — felelt Oroszlán őfelsége. — Hogyne emlékezném reád! Gyakorta emlegetünk őfelségével a királynéval, hogy milyen szépen roptad a táncot. De még ő királyi fensége, Leó trónörökös is emékszik a sok medvecukorra, amivel Barlanghy bácsi megtraktálta.

— Boldog vagyok, Felsőges uram, hogy szolgálhatukra lehettem! — rebegte megindultan az öreg ur. — Hogy szolgál Felsőged drága egészsége? Hogy mint van Felsőges asszonyom, a királynő?

— Meg vagyunk, szolgám, megvagyunk.

— Látom, szép, új hajlékba költöztek Felsőges Uramék!

— Igen, igen, már néhány éve. Szűk volt a régi ilyen nagy családnak. Ez megjárna, de hej, csak más a sivatagban!

Nagyot sóhajtott az oroszlán, aztán azt kérdezte:

— Há nektek, szolgám, hogy megy sorsotok?

— Köszönöm alássan, Felsőges uram, élünk, tenegődünk, — felelt a tekintetes ur. — Most, hogy egy kis jó termést adott a Teremtő, gondoltam, szétnézek egy kicsit, mi ujság odakünn a világban? Gondoltam, megnezem Felsőges Uramat is, ha már itt vagyok!

— Jó tettet, szolgám! Meghivnálak egy kis uzsonnára, de őfelsége, a királyné átment egy kis trices-traccsra Tigris hercegnéhez, oszt' magával vitte a kamra kulcsot.

Adám ur megköszönte a király szives invitálását, aztán elbuesztak.

— Tartson meg Felsőged továbbra is királyi jóindulatában!

— Meglesz, szolgám, meglesz! — bölintott az oroszlán. — Jó egészséget, jó vadászatot, sok mézet, sok almát mindannyitoknak!

A hegy másik oldalában ráakadtak Bundás komá-

csit. Mindenki látni akarta a jeles tornászt, aki háromemeletes ház tetejéről ugrik alá, hogy az automobilon robogó tolvajt elfogja. Jött a rendőr, keresztül furakodott a tömegben a tekintetes ur és Szemes Tóbiás is, akik figyelmissé lettek a nagy lármára.

— Tyhü, almás rétes, lépes méz! — kiáltott a tekintetes ur. — Hiszen ez a dögönyöző ember! Hóci csak a pénztárcámat, vagy én kezdek dögönyözni!

Képzelték, hogy nem kért belőle a jólelkű szemüveges ur. Átadta a tárcát, őt meg a rendőrnek adták át. Az bekísérte a dutyiba, hogy elmélkedjék egy kicsit a dögönyözésről.

Balambérék tovább indultak; a sétálók elkisérték őket, egyre éljeneztek Balambért, sőt egy cilinderes ur megkérte, engendje meg, hogy lefényképezze. Holnap közölni fogja a fényképét az ujságjában! Persze, hogy megengedte Balambér! Villanó fény mellett, ott az ucán kapta le a szerkesztő ur, s még az éjszaka dübörgő gépek nyomtatták a nyomdában Balambér arcképét az ujságlapokra, amikben meg volt írva, hogyan fogta el a tárcatolvajt.

Büszkén sétálgattak még sokáig a ragyogó uccákon, de végre is elfáradtak, pihenni tértek.

Szépeket álmodott Balambér a puha párnákon! Almában elfogta az aranyszőrű kecskét, földhöz teremtette Dütőhas uraságot és a nép egyre azt kiáltotta az ucán: — Éljen, éljen a hős kecskevadász, doktor Barlanghy Balambér!

Szép volt az álom, még szebb volt az ébredés. Ilatos esokoládé várta az urakat a reggeliző asztalon, mézes vaj, paprikás szalonna is került s mellé a legfrissebb ujságok. Még azt is lerajzolták, hogyan ugrott le a háztetőről az automobilba. Az arckép alatt nagy betűs cím:

„Doktor Barlanghy Balambér, a tolvajfogó kecskevadász“.

Balambér olyan büszke lett nagyszerű hírnevére, hogy alig lehetett vele beszélni. Ime, milyen nevezetes medve vált belőle! Tudom, emlegetik már ország-világszerte a kalandjait! Tudom, haza is elvitték már hírét a kis fecskék, elcsiripelték a verebek, hegedülték a tücskök. Bizonyosan erről beszél már a Mihály kocsis a Kati szakácsnénak.

Minden zsebét telerakta ujságokkal, úgy indultak